

PATAKI-TÓTH ANGELIKA
Harminchét év missziós tevékenységének méltó lezárása

Nemeshegyi Péter SJ: *A kelet-ázsiai vallások története.*
Budapest, L' Harmattan Kiadó, 2020, 137 oldal

Japán ősi vallásának a sintót nevezik. A történelem során különböző közvetítők által a szigetországba érkező jelentősebb vallások a buddhizmus, a konfucianizmus, a taoizmus, valamint a kereszténység voltak. A keresztény misszió közel fél évezrede van jelen Japánban. Ez alatt az időszak alatt a misszionáriusok számos megpróbáltatáson mentek át azért, hogy – bár csekély arányban –, a kereszténység ma is képviseltethesse magát a japán vallások színes palettáján.

A japán keresztény misszió első jelentős alakjainak, Xavéri Szent Ferencnek és társainak 1549-es partot érése óta sokan indultak még a keresztény országokból Japánba, hogy terjesszék a vallást. A keresztény országok között Magyarország sem volt kivétel: itt is voltak az elmúlt évszázadokban olyan elhivatottak, akik részt vettek a keresztény hit japán terjesztésében, mégis, amikor japán keresztény misszióról beszélünk, nagyon kevés szó esik a magyar misszionáriusokról. Ennek a csoportnak az egyik legjelentősebb képviselője Nemeshegyi Péter atya volt, akire sokan gondolnak úgy vissza, mint igazi, a hitét megélő keresztény emberre.

Nemeshegyi Péter 1923-ban, Budapesten született, és 1944-ben lépett be a jezsuita rendbe, amelynek 1952-ben, Rómában szentelték a papjává. Teológiai doktorátusát szintén Rómában szerezte meg 1956-ban, a Gergely Egyetemen. Még ugyanebben az évben elutazott Japánba, hogy megkezdje szolgálatát a Tokióban található Sophia Egyetem Hittudományi Karának professzoraként. Harminchét évet töltött Japánban, ezen idő alatt szerte a szigetországban tartott előadásokat. Az előadások mind diákjaira, mind a nem keresztény résztvevőkre nagy hatással voltak: sokan tértek közülük keresztény hitre az atya tanításai nyomán, és mély, haláláig tartó baráti kapcsolatot alakított ki velük. Az előadások mellett publikált is japán nyelven: húsz könyve és számos cikke jelent meg lelkiismereti, teológiai és lelkipásztori témákban ott-tartózkodása során. Japánban végzett tevékenysége mellett többször utazott Vietnámba és Dél-Koreába, hogy lelki gyakorlatokat tartson, és oktasson. Harminchét év elteltével, 1993-ban

feljebbvalói hazahívták Magyarországra. Itt tovább folytatta tanítói tevékenységét. Tanított többek között az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán, a Szegedi Katolikus Hittudományi Főiskolán, valamint a Károli Gáspár Református Egyetemen. A Károli egyetemen a Távol-keleti vallások kurzus megtartására kérték fel. Ennek a kérésnek egészen 2014-ig tett eleget. Magyar nyelven is aktívan publikált, így nagy számban jelentek meg általa írt könyvek, tanulmányok és cikkek. Szívesen mesélt és írt Japánban szerzett élményeiről: az előadásairól fennmaradt felvételek, valamint a vele készült interjúk felbecsülhetetlen értéket jelentenek a japán kereszténységgel és a misszióval foglalkozó feltörekvő kutatók számára, mivel a misszió tekintetében a keresztény körökön belül is ritka, az objektív igazság keresésével, ugyanakkor belső szimpátiával átítatott nézőpontot képviselt. Egészen haláláig aktívan tevékenykedett. 2019-ben a Károli Gáspár Református Egyetem Japán Tanszékének tanárai felkérték a Távol-keleti vallások kurzus anyagának sajtó alá rendezésére, és ezt a kérést Nemeshegyi atya örömmel fogadta. Bár a művet még befejezte, annak megjelenését már nem érte meg: 2020. június 13-án, 97 éves korában hunyt el. Utolsó könyve 2020 őszén jelent meg, *A kelet-ázsiai vallások története* címmel, a L' Harmattan Kiadó Károli Könyvek sorozatának részeként.

A kötet hét fő fejezetből áll, valamint további három, a fő fejezetekben tárgyaltaikhoz témájában lazábban kapcsolódó rövidebb írásból, amelyeket a szerző külön kérésére illesztettek a könyv szerkezetébe. A fő fejezetek annak a jegyzetnek az anyagából épülnek fel, amelyet Nemeshegyi atya a diákjai számára készített a vizsgákra való felkészüléshez nyújtott segítségként, a Távol-Keleti vallások kurzus teljesítéséhez. Mivel az atya ezt a kurzust a Japán Tanszék hallgatóinak tartotta, a kötet fókuszában is Japán áll, azoknak a más, ázsiai országoknak a vallási hagyományaival kiegészülve, amelyek a történelem során valamilyen módon kölcsönhatásba kerülhettek a japán vallási világgal. Így megjelenik a sintó mint ősi japán vallás, minden főbb jellemzőjének ismertetésével, kitérve a sintó ihletésű új vallásokra; a keresztény misszió története Japánban; valamint a buddhizmus, a konfucianizmus, a taoizmus és az indiai vallások is. A kiegészítő fejezetek szólnak az imádság szerepéről a buddhizmusban, a kelet- és dél-kelet ázsiai zárandoklatokról, valamint a vallások közötti párbeszédéről.

Az író és a szerkesztők gondoltak a nem japán érdekltségű olvasókra is, ezért minden fejezet tartalmazza az adott vallás keletkezési körülményeinek a leírását, alapítójának az ismertetését is, valamint a nemzetközi átírások használata helyett az idegen szavak esetében egységesen az úgynevezett népszerű magyar átírást használják, hogy a japán és a kínai szavak helyes kiolvasása se jelentsen nehézséget senki számára.

A fő fejezetek a már említett vallásalapítók élettörténetén és a vallások keletkezési körülményeinek tárgyalásán túl foglalkoznak a vallások alapvető

jellemzőinek az ismertetésével is, amelyet a szerző számtalan, az adott vallás irodalmából válogatott idézettel mélyít el. Kiemelendő pozitívum, hogy ezeket a szövegeket sokszor eredeti nyelven is idézi a lábjegyzetben, így az éppen érintett nyelvben jártas olvasónak is van lehetősége arra, hogy összevetesse az eredeti szöveget a fordítással.

Az is talál magának olvasnivalót a kötetben, aki nem kizárólag a könyvben szereplő kelet-ázsiai vallások általános ismertetése miatt venné azt a kezébe, hanem érdekli a keresztény teológus szemszöge is. Bár Nemeshegyi misszióban eltöltött harminchét évének saját élményei, tapasztalatai és ezekből következő személyes meglátásai a teljes művön végigvonulnak, tovább színesítve a választékos nyelvezettel megírt, informatív, ugyanakkor könnyen olvasható és érthető szöveget, mégis, az utolsó három fejezetben áthelyezi a fókuszát saját kedvelt kutatási területeire, amely a vallások közötti párbeszéd lehetőségének, valamint a kereszténység és Ázsia különböző vallásai közötti kapcsolódási pontjainak a keresése. Így nyerhet az érdeklődő bepillantást abba, hogyan jelenik meg a buddhizmusban az imádság, vagy hogy milyenek a vallások zárandoklatok Indiában.

További pozitívum az utolsó kiegészítő rész után található részletes Válogatott irodalomjegyzék, amelyben a szerkesztők nemcsak az egyes fejezetekhez gyűjtötték össze külön-külön a szakirodalmakat és az egyéb hasznos köteteket, hanem Nemeshegyi Péter atya fontosabb írásainak is szenteltek egy saját szekciót. Vámos Péter és szerkesztőtársai előszavából pedig megtudhatjuk azt is, hogy az atya japán nyelvű könyveit a Károli Egyetem Japán Tanszékének ajándékozta, így a nehezebben fellelhető kötetek ott megtalálhatók.

A mű egyetlen negatívuma abban áll, hogy mivel jegyzetekből állították össze, amelyhez utólag, a szerkesztők keresték meg a feldolgozott forrásokat, ezért nincsen olyan értelemben vett részletes hivatkozási rendszere, mint amilyet a tudományos publikációkban megszokhattunk. Hivatkozások nagyrészt akkor kerültek az egyes fejezetekbe, amikor valamilyen konkrét vallási szövegből idézett részlet fordításáról vagy eredetijéről volt szó. Bár a megírásukhoz felhasznált anyagok megtalálhatók a már említett Válogatott irodalomjegyzékben, azt nem tudjuk meg, melyik információ melyik műből származhat. Ettől a jellegéből adódó sajátosságtól eltekintve ugyanakkor a kötet nagyon hasznos, ha valaki vizsgára szeretne felkészülni belőle, vagy laikusként olyan könyvet keres, amely számára is érthetően ír ezekről az izgalmas témákról; míg azoknak, akik tudományos publikációhoz használnák forrásként, további szakirodalom használatával együtt ajánlható, ennek megtalálásához azonban a Válogatott irodalomjegyzék szintén kiváló kiindulási alap lehet.

